

Szlak cysterski to europejski szlak turystyczny, wiodący także przez polskie klasztory zakonu cystersów. Decyzje o utworzeniu szlaku podjęła Rada Europy w 1990 roku - w 900. rocznicę urodzin św. Bernarda z Clairvaux, mistyka i głównego duchowego twórcy zakonu. Głównym celem programu jest ukazanie wspólnego, wielowiekowego dziedzictwa łączącego wszystkie kraje naszego kontynentu. Jedno z odgałęzień Szlaku biegnie od Portugalii przez Francję - kolebkę zakonu Cysterskiego - Niemcy, aż po Polskę.

Polska część europejskiego szlaku obejmuje wszystkie klasztory w Polsce i ujęta została w czterech pętlach: małopolskiej, śląskiej, wielkopolskiej i pomorsko-kujawskiej. Pętla wielkopolska obejmuje klasztory pocysterske w Paradyżu, Zemsku-Bledzewie, Łeknie-Wągrowcu, Łądzie, Wieleniu-Przemęcie i w Obrze oraz klasztory żeńskie w Owińskach i Ołoboku.

Kaszczor i Wielen

Szlak Cysterski na terenie gminy Przemęt swój bieg zaczyna w Kaszczorze - pierwotnej siedzibie zakonu. Znajdujący się tu późnobarokowy kościół pw. św. Wojciecha został wybudowany przez zakon w latach 1764-1777. Powstał on na miejscu drewnianej świątyni z końca XVI w. Kościół posiada barokowo-klasycystyczne wyposażenie z 2 poł. XVIII w. Uwagę zwraca ołtarz główny z renesansowym krucyfiksem z 2 poł. XVI w., dwa ołtarze boczne oraz późnobarokowa ambona z rzeźbą Matki Boskiej Niepokalanej umieszczoną na zwieńczeniu baldachimu.

W odległości około 2 km w kierunku Wschowy, w miejscowości Wielen, znajduje się kolejny ważny punkt szlaku. Nad brzegiem jeziora wznosi się późnobarokowy kościół pw. Narodzenia NMP. Wzniesiony został w latach 1731-1742 na planie krzyża łacińskiego przez cystersów przemęckich, na miejscu wcześniejszych świątyni drewnianych. W ołtarzu znajduje się najcenniejszy zabytek kościoła - pochodząca z 2 poł. XV wieku, słynąca cudami gotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem „Ucieczka Grzeszników”, która jest celem licznych pielgrzymek.

Przemęt

Niewątpliwie największym zabytkiem Szlaku Cysterskiego w gminie Przemęt jest okazały barokowy kościół pw. Jana Chrzciciela, wybudowany w latach 1651-1690. W roku 1742 kościół ten został częściowo zniszczony przez pożar i ponownie odbudowany w 1758-1759. Uwagę wchodzących do wnętrza przykuwa barokowy ołtarz główny z 1755 r. Po południowej stronie kościoła św. Jana Chrzciciela znajdują się fragmenty dawnych zabudowań klasztornych, pochodzących z XVII w., przebudowanych ok. 1767 r. i w XIX w.

Parafie Szlaku Cysterskiego w gminie Przemęt:

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Przemęcie

ul. Opacka 9, 64-234 Przemęt
tel. 065 549 61 03, 065 549 61 06
Proboszcz parafii: ks. Edmund Magdziarz

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Kaszczorze

ul. Cysterska 4, Kaszczor, 64-234 Przemęt
tel. 065 549 90 89
Proboszcz parafii: ks. Marian Szymański

Sanktuarium Matki Bożej Ucieczki Grzeszników w Wieleniu

Plac Pielgrzyna, Wielen, 64-234 Przemęt
Proboszcz parafii: ks. Marian Szymański

ZAPRASZAMY NA SZLAKI!

Cystersi (łac. *Cistercienses*, pełna łacińska nazwa *Ordo Cisterciensis*, skrót *OCist.*) – zakon katolicki, wywodzący się z benedyktynów i posługujący się regułą benedyktyńską, założony w 1098 r. przez Roberta z Molesme, pierwszego opata z Cîteaux (obecnie Saint-Nicolas-lès-Cîteaux) we Francji. Nazwa zakonu pochodzi od łacińskiej nazwy tego właśnie miejsca (Cistertium). Pierwsze klasztory powstały w La Ferte (1113), Pontigny (1114), Clairvaux (1115) i Morimond (1115).

Cystersi noszą biały habit z czarnym szkaplerzem przepasanym płóciennym pasem, przez co są nazywani białymi mnichami. Zakon wydał około 850 świętych i błogosławionych (najbardziej znanym był św. Bernard z Clairvaux), a także administratorów. Opactwa i klasztory cysterskie były w średniowieczu ważnymi ośrodkami kultywującymi kulturę, nauki, medycynę, wprowadzającymi postęp w rzemiośle i rolnictwie.

Pierwsze klasztory na ziemiach polskich powstały ok. 1153 roku - w okresie najbardziej dynamicznego rozwoju Zakonu Cysterskiego w Europie. W XII i XIII wieku Zakon Cystersów poprzez swoją duchowość i różne działania kulturowe wywarł ogromny wpływ na kształtowanie się oblicza kulturowego Europy. Był jednym z ważniejszych łączników między Polską a Europą Zachodnią. Średniowieczne klasztory na ziemiach polskich wywodzą się z dwóch linii filiacyjnych: Clairvaux i Morimond. Fundatorami opactw byli książęta, możni i duchowni. Od połowy XII do końca XIII wieku w obrębie dzisiejszych granic Polski zostało ufundowanych 26 klasztorów męskich. Niektóre z klasztorów uległy translokacji z miejsca pierwotnego założenia - tak było w przypadku klasztoru powstałego najpierw w Kaszczorze, następnie przeniesionego do Wielenia, a stąd w 1419 roku do Przemętu.

Więcej o historii zakonu cystersów na Ziemi Przemęckiej znajdziesz w dziale [Historia](#).